

SPIS TREŚCI

1. Metryczka programu	5
2. Wstęp	7
3. Psychopedagogika	9
4. Dydaktyka języka włoskiego.....	14
5. Wiedza o kulturze i historii Włoch	24

I. METRYCZKA PROGRAMU

RAMOWY PROGRAM KURSU KWALIFIKACYJNEGO PEDAGOGICZNO- -METODYCZNEGO – JĘZYK WŁOSKI

Podstawy prawne

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. nr 155, poz. 1288).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 kwietnia 2003 r. w sprawie warunków i trybu tworzenia, przekształcania i likwidowania oraz organizacji i sposobu działania placówek doskonalenia nauczycieli, w tym zakresu ich działalności obowiązkowej oraz zadań doradców metodycznych, warunków i trybu powierzania nauczycielom zadań doradcy metodycznego (Dz. U. nr 84, poz. 779)

Adresaci kursu

Czynni nauczyciele języka włoskiego, uczący w szkołach podstawowych, gimnazjach oraz szkołach ponadgimnazjalnych, uzupełniający przygotowanie pedagogiczno-metodyczne do nauczania języka włoskiego.

Nauczyciele ci legitymują się zatem właściwym dyplomem ukończenia studiów magisterskich na kierunku filologicznym (italianistyka) lub lingwistyki stosowanej w zakresie języka włoskiego bez przygotowania pedagogicznego, albo dyplomem ukończenia studiów magisterskich, wyższych zawodowych na dowolnym kierunku (specjalności) lub (dyplomem ukończenia) zakładu kształcenia nauczycieli i certyfikatem potwierdzającym znajomość języka włoskiego na poziomie co najmniej zaawansowanym (CILS / *Certificazione di Italiano come Lingua Straniera*/ – poziom 3, min. 11/20 pkt albo CELI 3 /*Certificazione di Competenza di*

Italiano come Lingua Straniera/ – poziom 3, ocena A, B lub C albo CILS – poziom 4, min. 11/20 pkt albo CELI 4 – poziom 4, ocena A, B lub C) lub ukończyli studia wyższe zawodowe lub magisterskie w kraju włoskojęzycznym.

Ponadto, zgodnie z § 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli nieodłącznym elementem przygotowania pedagogicznego jest odbycie pozytywnie ocenionych praktyk pedagogicznych w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin.

W przypadku nauczycieli zatrudnionych przed dniem wejścia w życie ww. rozporządzenia, którzy uzupełniają przygotowanie pedagogiczne oraz nauczycieli nieposiadających przygotowania pedagogicznego – zatrudnionych na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, za odbycie praktyki pedagogicznej może być uznana praca w szkole lub placówce, pod warunkiem uzyskania jej pozytywnej oceny (§ 18 rozporządzenia).

2. WSTĘP

STRUKTURA KURSU

Kurs kwalifikacyjny pedagogiczno – metodyczny obejmuje 270 godzin (130 godz. zajęć i 140 godz. pracy własnej) i składa się z **trzech** komponentów:

1. **PSYCHOPEDAGOGIKA** – komponent psychologiczno-metodyczny przewiduje **20 godzin zajęć** oraz **30 godzin pracy własnej**, a zaliczenia dokonuje się na podstawie aktywnego udziału w zajęciach. Językiem wykładowym zajęć jest język polski.
2. **DYDAKTYKA** – komponent obejmujący metodykę nauczania języka włoskiego przewiduje **80 godzin zajęć** oraz **80 godzin** poświęconych na przygotowanie samodzielnej, pisemnej pracy projektowej. Warunkiem ukończenia jest przygotowanie pracy i przyjęcie jej przez prowadzącego oraz egzamin ustny z całości materiału, którego elementem jest m.in. ustna prezentacja problemów zawartych w pracy projektowej. Językiem wykładowym jest język włoski.
3. **WIEDZA O KULTURZE I HISTORII WŁOCH** – komponent obejmujący wiadomości z zakresu historii, geografii, kultury i literatury przewiduje **30 godzin zajęć**, **20 godzin pracy własnej** poświęconych na przygotowanie samodzielnej pisemnej pracy projektowej. Warunkiem ukończenia jest przygotowanie pracy i przyjęcie jej przez prowadzącego oraz pomyślne zaliczenie testu pisemnego z wiadomości ogólnych i egzaminu ustnego z całości materiału, którego elementem jest m.in. ustna prezentacja problemów zawartych w pracy projektowej. Językiem wykładowym jest język włoski.

CELE KURSU

1. Przygotowanie do realizacji celów edukacyjnych szkoły zgodnie z orientacją psychologii i pedagogiki humanistycznej.
2. Przygotowanie do wykorzystania znajomości języka włoskiego, wiedzy z zakresu językoznawstwa, kultury pojmowanej *sensu largo* oraz z innych dziedzin w programach nauczania zintegrowanego i interdyscyplinarnego (międzyprzedmiotowego) na różnych poziomach i w różnych grupach wiekowych.
3. Wspieranie rozwijania autonomii w zakresie zdobywania i aktualizacji wiedzy i umiejętności niezbędnych dla nauczyciela języków obcych w pełnieniu zadań dydaktycznych i wychowawczych.
4. Przygotowanie do korzystania z różnych źródeł informacji (w tym nowych technologii), dokonywania selekcji i oceny materiałów, właściwego ich doboru do realizacji celów kształcenia ogólnego i szczegółowych celów nauki języka obcego.
5. Wyposażenie w wiedzę dotyczącą funkcjonowania polskiego systemu oświaty.
6. Zapoznanie z tendencjami europejskiej polityki językowej (z pracami Rady Europy z tego zakresu) oraz z ich wdrażaniem w systemie nauczania języków obcych w Polsce.
7. Ukazanie wagi i wartości autoobserwacji, oceny własnej i troski o swój rozwój zawodowy.

3. PSYCHOPEDAGOGIKA

- 20 godzin konwersatorium
- 30 godzin pracy własnej
- zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach

CELE KURSU

1. Nabycie podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu psychopedagogiki umożliwiających:
 - lepsze zrozumienie siebie i uczniów
 - skuteczne działania
 - dobre funkcjonowanie osobiste w szkole
 - osiągnięcie satysfakcji zawodowej
2. Rozbudzenie refleksji pedagogicznej i zachęcenie do własnych poszukiwań w tej dziedzinie

HASŁA PROGRAMOWE

1. Podstawowe pojęcia i terminy używane w psychopedagogice
2. Z dziejów wychowania i szkoły
 - Koncepcje na temat nauczania i wychowania wybranych myślicieli, czynniki wpływające na formowanie się refleksji pedagogicznej
 - Rozwój szkoły, jej krytyka i wizje przebudowy
 - Reforma systemu oświaty w Polsce

3. Elementy psychologii rozwojowej

- Podstawowe osiągnięcia rozwojowe i sposoby postępowania wychowawczego i dydaktycznego w poszczególnych okresach rozwoju
- Nauczanie i wychowanie jako stymulacja rozwoju

4. Trudności w nauczaniu i wychowaniu

- Przyczyny, rodzaje, sposoby zapobiegania i likwidacji
- Wybrane trudności: dysleksja, nadpobudliwość psychoruchowa, zaburzenia odżywiania się, narkomania, przemoc

5. Wychowanie, nauczanie, uczenie się bez porażek w szkole

- Uwarunkowania funkcjonowania nauczyciela i ucznia
- Cechy zachowania skutecznych nauczycieli
- Role pełnione przez nauczycieli
- Style oddziaływań wychowawczo-dydaktycznych
- Sposoby oddziaływań wychowawczych w szkole
- Kierowanie porozumiewaniem się, interakcje w klasie
- Strategie nauczycieli, strategie uczniów
- Nauczyciel jako członek grupy
- Cechy i zachowania uczniów osiągających sukces w nauce języka obcego, sposoby ich stymulowania
- Techniki pracy umysłowej sprzyjające skutecznemu uczeniu się
- Uczeń trudny – jak skłonić go do nauki
- Dyscyplina i porządek w klasie – jak je zapewnić
- Klasa szkolna jako grupa społeczna
- Zbieranie i wykorzystywanie informacji o uczniu i klasie

6. Rodzina jako środowisko wychowawcze. Współpraca rodziny i szkoły

- Podstawowe informacje o rodzinie
- Funkcje rodziny
- Postawy rodzicielskie wobec dzieci
- Style wychowawcze w rodzinie
- Metody wychowawcze w rodzinie
- Związek rodziny i szkoły, bariery we wzajemnych kontaktach, jak budować dobre relacje między szkołą a domem rodzinnym uczniów.

FORMY ZAJĘĆ

Kurs psychopedagogiczny wymaga różnorodnych form (konwersatorium z elementami wykładu, gry dydaktyczne, indywidualne i grupowe projekty terenowe, hospitacje lekcji) dostosowanych do różnorodności treści programowych.

Treść kursu musi korespondować z zawodowymi potrzebami słuchaczy. Dlatego wykładowca podczas kilku pierwszych zajęć powinien umożliwić swobodną wymianę doświadczeń, pomóc w precyzyjnym oznaczeniu obszarów zawodowej niepewności, przedstawić własną propozycję kursu, poddać ją pod dyskusję i uzyskać akceptację słuchaczy.

Kurs powinien mieć organizację zadaniową. W szczególności zaleca się:

1. szeroki udział słuchaczy w planowaniu zajęć (tj. w doborze problemów i literatury, przydziale czasu na poszczególne zagadnienia itp.),
2. stosowanie aktywizujących metod kształcenia (grupowych metod wytwarzania rozwiązań, analizy i krytyki wytworów, gier, inscenizacji itp.),
3. dzielenie zadań między grupy tematyczne,
4. organizowanie wzajemnych, ukierunkowanych i protokołowanych hospitacji,
5. rejestrowanie lekcji prowadzonych przez wybranych słuchaczy w technice audio lub wideo, szczegółowe analizowanie sytuacji dydaktycznych i postępowania nauczyciela.

Bibliografia

- Buzan T., (1993), *Une tête bien faite*, Paris, Les Editions d'Organisation
- Chomczyńska-Miliszkiwicz M., Pankowska D., (1996), *Polubić szkołę*, Warszawa, WSiP
- Cyr P., Germain C., (1996), *Les stratégies d'apprentissage*, Paris, CLE International
- Dakowska M., (2001), *Psycholingwistyczne podstawy dydaktyki języków obcych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
- Dryden G., Vos J., *Rewolucja w uczeniu* Wyd.Moderski i S-ka, Poznań 2000
- Dudley G., (1986), *Jak podwoić skuteczność uczenia się*, Warszawa, Wydawnictwo Medium
- Dzierzgowska I., (1999), *Rodzice w szkole. Poradnik dla dyrektorów szkół, nauczycieli i rodziców*, Warszawa, Wydawnictwa CODN
- Ernst K., (1999), *Szkolne gry uczniów. Jak sobie z nimi radzić*. Wyd. 2, Warszawa, WSiP,
- Fisher R., (1999), *Uczymy jak się uczyć*, Warszawa, WSiP
- Fisher R., (1999), *Uczymy jak myśleć*, Warszawa, WSiP
- Garstka T. Marszałek J., (2000), *Nauczyciel na starcie*, Warszawa, Wydawnictwa CODN
- Gołębniak D., Teusz G., (1996), *Edukacja poprzez język*, Warszawa, Wydawnictwa CODN
- Gordon T., (1997), *Wychowanie w samodyscyplinie*, Warszawa, Instytut Wydawniczy PAX
- Grandguillot M.-C., (1993), *Enseigner en classe hétérogène*, Paris, Hachette/Education
- Hamer H., (1994), *Klucz do efektywności nauczania*, VEDA
- Janowski A., (2002), *Pedagogika praktyczna*, Warszawa, fraszka Edukacyjna
- Joyce B., Calhoun E., Hopkins D., (1999), *Przykłady modeli uczenia się i nauczania*, Warszawa, WSiP
- Kaiser L. (1993), *Aha, tak trzeba się uczyć*, Warszawa, WSiP
- Konarzewski K., (red.), (1991), *Sztuka nauczania. Szkoła*, Warszawa, PWN
- Kruszewski K., (red.), (1991), *Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela*, Warszawa, PWN
- Krzywosz-Rynkiewicz B., Nowicki D., (1996), *Dyscyplina w szkole. Program kursu dla nauczycieli*, Warszawa, Wydawnictwa CODN
- Kwiatkowska H., (1997), *Edukacja nauczycieli. Konteksty, kategorie, praktyki.*, Warszawa, IBE
- Lorayne H., (1996), *Superpamięć dla uczących się*, Łódź, Ravi
- McCombs B.L., Pope J.E., (1997), *Uczeń trudny – jak skłonić go do nauki*, Warszawa, WSiP
- Nęcka E., (1992), *Trening twórczości*, Olsztyn, Polskie Towarzystwo Psychologiczne, pracownia Wydawnicza
- Nęcka E., (1994), *TR.,oP...Twórcze rozwiązywanie problemów*, Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”
- O'Connor J., Seymour J., (1996), *NLP – Wprowadzenie do programowania neuro-lingwistycznego*, Poznań, Zys i S-ka Wydawnictwo
- Paris S.G., Ayres L.R., (1997), *Stawanie się refleksyjnym uczniem i nauczycielem*, Warszawa, WSiP
- Pendanx M., (1998), *Les activités d'apprentissage en classe de langue*, Paris, Hachette
- Robertson J., (1998), *Jak zapewnić ład i dyscyplinę w klasie*, Warszawa, WSiP

Rylke H., Klimowicz G., (1982), *Szkoła dla ucznia – jak uczyć życia z ludźmi*, Warszawa, WSiP

Taraszkiewicz M., (1996), *Jak uczyć lepiej? czyli refleksyjny praktyk w działaniu*, Warszawa, Wydawnictwa CODN

Taraszkiewicz M., *Jak uczyć jeszcze lepiej? szkoła pełna ludzi*, Arka, Poznań 2001

Trocme-Fabre H., (1987), *J'apprends, donc je suis*, Paris, Les Editions d'Organisation

4. DYDAKTYKA JĘZYKA WŁOSKIEGO

- 80 godzin zajęć
- 80 godzin – prace projektowe

CELE KURSU

1. Rozwijać u słuchaczy rozumienie zasad komunikacji w języku obcym oraz wiedzę o krajach danego obszaru językowego.
2. Zapoznać słuchaczy z podstawowymi pojęciami oraz teoriami nauczania i uczenia się języka obcego, jak również z różnorodnymi podejściami do problematyki przyswajania języka.
3. Zapoznać słuchaczy z całą gamą technik, które można efektywnie wykorzystywać w pracy nad językiem w szkole podstawowej i średniej.
4. Pomagać słuchaczom w rozwijaniu własnego stylu nauczania i interakcji, z uwzględnieniem ich psychologicznej i pedagogicznej autoanalizy.
5. Umożliwić słuchaczom podejmowanie racjonalnych decyzji, co do tego, które umiejętności oraz działania są potrzebne i odpowiednie w danej sytuacji dydaktycznej.
6. Rozwinąć u słuchaczy umiejętności właściwego oceniania, wyboru i korzystania z różnorodnych materiałów nauczania i pomocy dydaktycznych.
7. Rozwinąć umiejętność samoobserwacji i samooceny umożliwiającej słuchaczowi doskonalenia własnego warsztatu.

8. Przygotować słuchaczy do samodzielnego korzystania z literatury fachowej i stosowania nabytej tą drogą wiedzy we własnej praktyce pedagogicznej oraz w toku dalszego kształcenia i podnoszenia kwalifikacji pedagogicznych.
9. Zapoznać słuchaczy z terminologią dydaktyczną, umożliwiając im podejmowanie refleksji i dyskusji na tematy dydaktyczne.
10. Wyposażyć słuchaczy w umiejętność posługiwania się niezbędnymi dydaktycznie zwrotami obcojęzycznymi, czyli tzw. Instructional language.

HASŁA PROGRAMOWE

1. Interdyscyplinarny charakter dydaktyki języków obcych
 - pedagogika, dydaktyka ogólna i dydaktyka języków obcych,
 - językoznawstwo a dydaktyka języków obcych,
 - wpływ psycholingwistyki, socjolingwistyki i etnografii komunikacji na rozwój dydaktyki języków obcych.
2. Podejście komunikacyjne w dydaktyce języków obcych
 - zasady funkcjonowania komunikacji i interakcji,
 - podstawowe pojęcia: język/mówienie, wypowiedź/wypowiedzenie, funkcje komunikacyjne, akty mowy, typy dyskursu, reguły psycholingwistyczne, społeczne i kulturowe,
 - składniki kompetencji komunikacyjnej (kompetencja lingwistyczna, socjolingwistyczna, dyskursywna, socjokulturowa, społeczna, strategiczna; S.Moirand, Van Ek, D.Hymes: model SPEAKING).
3. Koncepcja i funkcjonowanie języka
 - czym jest język,
 - podsystemy językowe (fonetyka, system morfosyntaktyczny, słownictwo, pisownia),
 - język jako system,
 - język jako narzędzie komunikacji,
 - langue (kompetencja), parole (performancja),
 - funkcje języka,
 - sprawności językowe (słuchanie, mówienie, czytanie, pisanie).
4. Przybliżenie komunikacji na lekcji języka obcego do autentycznej komunikacji językowej
 - redukcja sztuczności sytuacji klasowej,
 - ćwiczenia językowe uwzględniające lukę informacyjną,
 - ćwiczenia językowe oparte na zjawisku redundancji,
 - ćwiczenia językowe uwzględniające sygnały niewerbalne,

- ćwiczenia językowe przygotowujące do niepewności komunikacyjnej,
 - ćwiczenia językowe przygotowujące do konieczności różnicowania języka w zależności od sytuacji,
 - wykorzystywanie dokumentów autentycznych w rozwijaniu komunikacji językowej,
 - wykorzystywanie materiałów autentycznych o treściach cywilizacyjnych sprzyjających kształceniu kompetencji interkulturowej.
5. Komunikacja w klasie szkolnej
- interakcje w klasie, różne typy interakcji,
 - role nauczycielskie,
 - role uczniowskie, obserwacja „uczestnicząca” aktywna,
 - praca w parach i w grupach,
 - dobór technik ćwiczeniowych,
 - dobór materiałów dydaktycznych,
 - promowanie postaw autonomicznych.
6. Sukces w nauczaniu języka – co to znaczy być dobrym nauczycielem?
- style nauczania,
 - strategie nauczycielskie,
 - umiejętności nauczycielskie,
 - cechy i zachowania dobrych nauczycieli,
 - cechy i zachowania słabych nauczycieli.
7. Sukces w nauce języka obcego – co to znaczy być dobrym uczniem?
- cechy sprzyjające sukcesowi,
 - strategie uczenia się (mnemoniczne, kognitywne, metakognitywne),
 - strategie komunikowania się (afektywne, społeczne, kompensacyjne),
 - techniki uczenia się, rozpoznawanie błędów i autokorekta.
8. Metody nauczania
- metody konwencjonalne (metoda gramatyczno-tłumaczeniowa, metoda audiolingwalna, metody audiowizualne, metoda kognitywna),
 - metody niekonwencjonalne (Silent Way, sugestopedia, metoda naturalna, Total Physical Response, SITA Learning System),
 - trwałe wartości lingwistyczne, psychologiczne i dydaktyczne wniesione przez poszczególne metody,
 - podejście komunikacyjne
 - podejście eklektyczne w wyborze skutecznych metod.
9. Nauczanie słownictwa
- rola słownictwa w rozwijaniu kompetencji językowej,

- techniki prezentacji nowego słownictwa,
- techniki utrwalania słownictwa (asocjacyjne, kategoryzacyjne, tematyczne, memotechniczne).

10. Nauczanie gramatyki

- podejście do nauczania gramatyki, płynność a poprawność,
- forma – funkcja – pojęcie – znaczenie w nauczaniu gramatyki,
- prezentacja nowej struktury, indukcja i dedukcja w nauczaniu gramatyki,
- dryl – typologia ćwiczeń strukturalnych,
- podejście do błędu w procesie uczenia się języka,
- nauczanie gramatyki a podejście komunikacyjne w nauczaniu języka obcego.

11. Rozwijanie sprawności rozumienia ze słuchu

- recepcja a produkcja w nauczaniu języka obcego,
- rozumienie globalne a rozumienie szczegółowe,
- ćwiczenia poprzedzające słuchanie,
- ćwiczenia w trakcie słuchania,
- ćwiczenia po usłyszeniu tekstu,
- dobór tekstów i dobór technik ćwiczeniowych.

12. Rozwijanie sprawności mówienia

- silne strukturyzowanie ćwiczenia w mówieniu a mówienie swobodne,
- bodźce skłaniające do mówienia (audialne, wizualne, luki informacyjne, sytuacje),
- typologia ćwiczeń w mówieniu,
- kryteria doboru ćwiczeń w danej sytuacji klasowej (wiek, poziom językowy, zainteresowania, gotowość do mówienia itp.).

13. Rozwijanie sprawności czytania

- czytanie ciche a czytanie głośne,
- cele czytającego,
- techniki czytania w zależności od celu (czytanie ze zrozumieniem ogólnego sensu, czytanie w celu wyszukiwania informacji),
- domysł językowy w rozwoju sprawności czytania,
- techniki rozwijania sprawności czytania,
- dobór tekstów do ćwiczenia sprawności czytania.

14. Kształcenie sprawności pisania

a) nauczanie pisowni

- ćwiczenia na łączenie dźwięku i grafii,
- ćwiczenia reproduktywne i produktywne,
- techniki dyktand.

b) przepisywanie a pisanie,

- pisanie wspomagające naukę słownictwa i gramatyki czyli utrwalające poznany materiał językowy a niezależna sprawność pisania w języku obcym,
- dobór typów tekstów do ćwiczeń (formularze, kartki pocztowe, listy, życiorysy, raporty, itp.),
- redakcja streszczenia i sprawozdania.

15. Nauczanie zintegrowanych sprawności językowych

- typowe połączenia sprawności (słucham i odpowiadam, czytam i notuję, sprawdzam w tekście i informuję, itp.),
- ćwiczenia językowe wspierające umiejętności łącznego stosowania sprawności w akcji komunikacji,
- globalne techniki językowe (np. technika cloze).

16. Rola i znaczenie języka ojczystego w nauce języka obcego

- rola języka ojczystego w nauczaniu gramatyki i słownictwa,
- język ojczysty – język obcy – interlingwa,
- transfer pozytywny i interferencja,
- rola języka ojczystego w kształceniu kompetencji interkulturowej,
- czym jest tłumaczenie w nauczaniu języka obcego,
- rola języka ojczystego w „odkrywaniu” systemu języka.

17. Nauczanie wymowy (typy ćwiczeń zależnie od wieku i poziomu językowego)

- rozpoznawanie a produkowanie dźwięków,
- rytm,
- akcent,
- intonacja.

18. Program nauczania. Planowanie kursu językowego

- cele nauczania (językowe, kulturowe, wychowawcze),
- treści nauczania,
- selekcja materiału językowego,
- gradacja materiału językowego,
- dobór i hierarchizacja sprawności językowych,
- kryteria selekcji i gradacji a typ programu (programy gramatyczne i semantyczne, strukturalne i komunikacyjne, linearne i spiralne),
- analiza podstaw programowych dla poszczególnych etapów edukacji,
- analiza i ocena programów dopuszczonych do użytku szkolnego przez MENiS.

19. Planowanie lekcji

- ogólne zasady planowania lekcji,
- szczegółowe kryteria planowania lekcji (hasła do opracowania konspektu lekcji),

- podstawowy schemat PREZENTACJA – ĆWICZENIE – PRODUKOWANIE,
 - zwięzłość i jasność instrukcji podawanych przez nauczyciela,
 - organizacja pracy – praca w parach, praca w grupach,
 - utrzymanie dyscypliny w klasie,
 - planowanie czasu lekcyjnego (priorytety w razie braku czasu, time-fillers w razie nadmiaru czasu).
20. Potrzeby uczących się i ich cele komunikacyjne jako podstawa kursu językowego
- język obcy dla celów ogólnych a język obcy dla celów zawodowych,
 - role, w jakich występować będą uczący się,
 - sytuacje, w jakich używać będą języka obcego,
 - sprawności, jakie będą im niezbędne,
 - indywidualne strategie uczenia się.
21. Błędy językowe
- podejście do błędu językowego w zależności od celu ćwiczenia,
 - typologia błędów,
 - dydaktyczna funkcja błędu językowego,
 - względna waga poszczególnych błędów,
 - techniki poprawiania błędów ustnych i pisemnych – zalety i wady poszczególnych technik.
22. Materiały nauczania
- podręczniki, obudowa podręczników, materiały uzupełniające,
 - kryteria doboru i oceny materiałów nauczania oraz wnioski z tej oceny,
 - adaptacja materiałów do potrzeb uczniów,
 - dokumenty „fabrykowane” i autentyczne,
 - dokumenty autentyczne a autentyczność w ich wykorzystaniu.
23. Kontrola i ocena w nauce języka obcego
- kontrola bieżąca i kontrola okresowa,
 - kontrola ustna i kontrola pisemna,
 - test językowy (typologia, kryteria konstrukcji i poprawności testu),
 - ocenianie – typologia i funkcje oceny.
24. Nauczanie języków obcych dzieci: główne tendencje, teoria i praktyka
- cele i treści,
 - argumenty psychologii rozwojowej, neurofizjologii, antropologii i pedagogiki,
 - program, organizacja, techniki nauczania i ich specyfika,
 - nauka języka obcego a rozwój afektywny, kognitywny i społeczny dzieci,
 - dobór materiałów nauczania,
 - cechy dzieci wpływające na dobór techniki pracy,
 - zasady pracy z dziećmi (prawo do ciszy, prawo do błędu),

- techniki pracy: nauka całym ciałem, rysunek, piosenka, gra,
- dzieci młodsze/dzieci starsze/nastolatki – cechy psychiczne a wnioski pod adresem technik ćwiczeniowych i zachowań,
- europejska polityka w nauczaniu języków obcych dzieci.

25. Wymiar socjokulturowy i interkulturowy w nauczaniu/uczeniu się języka obcego

- etnografia komunikacji a dydaktyka języka obcego (dydaktyka i interkulturowość),
- od języka do myślenia – podejście językoznawcze i antropologiczne,
- język jako zjawisko kulturowe,
- różne typy interakcji i norm interakcyjnych,
- kultura – jako wiedza, umiejętność, umiejętność zachowania i umiejętność interpretowania,
- kompetencja interkulturowa.

26. Pedagogika wymiany

- wymiar europejski w edukacji: kształcenie postawy otwartości, tolerancji, kontaktu z *innością*,
- koncepcja wymiany, przygotowanie i realizacja projektu (przed wymianą, podczas wymiany i po wymianie),
- funkcja motywacyjna pedagogiki wymiany.

27. Samoocena nauczyciela

- kryteria oceny lekcji,
- czynniki warte obserwacji,
- listy czynników do obserwacji i autoobserwacji,
- sposób wnioskowania na podstawie listy.

28. Nowe technologie w nauczaniu języka obcego

- wykorzystanie nagrań audio- i wideo,
- wykorzystanie internetu w kształceniu językowym i w drodze do autonomizacji uczniów,
- rola nowych technologii we wdrażaniu do autonomii,
- program VIFAX w kształceniu autonomii.

29. Planowanie i przeprowadzenie lekcji nietypowych

- zastępstwa,
- lekcje powtórzeniowe,
- wyrównywanie braków,
- pierwszy kontakt z nową klasą.

30. Trudności w pracy nauczyciela

- nauczanie w dużych grupach i licznych klasach,
- nauczanie w grupach zróżnicowanych,
- nauczanie tzw. fałszywych debiutantów.

UWAGI

Proponuje się wykorzystanie 80 godzin pracy własnej według następującego podziału:

- 15 godzin obserwacji lekcji według określonych kryteriów
- 15 godzin autoobserwacji lekcji według określonych kryteriów
- 30 godzin przeznaczonych na pracę typu – projekt – polegającą na przygotowaniu „dossier” dotyczącego cyklu lekcji powiązanych tematycznie lub problemowo. DOSSIER powinno zawierać konspekty, zestaw pomocy dydaktycznych, krótki komentarz oraz bibliografię. Istotną częścią mogą być autentyczne wybrane prace uczniowskie związane z realizacją tematu.

W ramach stażu przewiduje się również przygotowanie prac zleconych po zrealizowaniu niektórych haseł programowych (20 godzin do dyspozycji).

Oto przykłady takich zadań:

1. Dokonanie analizy i oceny wybranego podręcznika mając na uwadze jego wykorzystanie w określonym etapie edukacyjnym.
Dokonanie analizy wybranego podręcznika według wskazanych kryteriów, np. koncepcja nauczania gramatyki, elementy kulturowe itp.
2. Wskazanie niekonwencjonalne techniki pracy, elementy tzw. metod niekonwencjonalnych, które mogą być efektywnie wykorzystywane w szkolnym nauczaniu języka obcego.
3. Wybranie nagranego tekstu i zaprojektować jego wykorzystania (określając poziom uczących się lub klasę, semestr, rodzaj kursu); zaproponowanie technik antycypacyjnych, właściwych technik słuchania, weryfikacji rozumienia.
4. Dokonanie korekty i analizy błędów pracy pisemnej zleconej grupie uczniów (wykluczając ćwiczenia typu strukturalnego).
5. Zaproponowanie 3 różnych rodzajów prac domowych (określając poziom, klasę, podręcznik podstawowy, cel) i dokonanie analizy wykonywanych zadań.
6. Podanie przykładu indywidualizacji zadań domowych (określając etap nauczania, lekcję lub cykl lekcji, z którymi związane są zadania).
7. Przygotowanie projektu lekcji „0” – pierwszy kontakt z językiem włoskim.

Bibliografia

- Agati Alessandra (1999) *Abilità di lettura*, Paravia, Torino.
- Andorno Cecilia e Paola Ribotta (1999) *Insegnare e imparare la grammatica*, Paravia, Torino.
- Ardissino Erminia e Sabrina Stroppa (2001) *Leggere testi letterari*, Paravia, Torino.
- Balboni Paolo E. (1994) *Didattica dell'italiano a stranieri*, Bonacci Editore, Roma
- Beltramo Marina (2000) *Abilità di scrittura*, Paravia, Torino.
- Berretta Nicoletta e Fabia Gatti (1999) *Abilità d'ascolto*, Paravia, Torino.
- Bettoni Camilla (2001) *Imparare un'altra lingua*, Laterza, Roma-Bari.
- Bosc Franca; Michelangelo Conoscenti; Alessandra Corda e Aura Malandra (2001) *Il computer a lezione*, Paravia, Torino.
- Bosc Franca e Aura Malandra (2000) *Il video a lezione*, Paravia, Torino.
- Brighetti Claudia e Fernanda Minuz (2001) *Abilità del parlato*, Paravia, Torino.
- Cattana Anna e Maria Teresa Nesci (2000) *Analisi e correzione degli errori*, Paravia, Torino.
- Ciliberti Anna (1994) *Manuale di glottodidattica. Per una cultura dell'insegnamento Linguistico*, La Nuova Italia, Firenze.
- Chodkiewicz H. (1986) *O sprawności czytania w nauczaniu języka obcego*, Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Corda Alessandra e Carla Marengo (1999) *Insegnare e imparare il lessico*, Paravia, Torino.
- Corda Alessandra e Anna Visalberghi a cura di (1995) *Misurare e valutare le competenze linguistiche*, Firenze, La Nuova Italia.
- Corno Dario [a cura di] (1993) *Vademecum di educazione linguistica*. La Nuova Italia, Firenze.
- Costamagna, Lidia (2000) *Insegnare e imparare la fonetica*, Paravia, Torino.
- Danesi, Marcel (1988) *Manuale di tecniche per la didattica delle lingue moderne*. Armando Editore, Roma.
- De Benedetti Andrea e Fabia Gatti (1999). *Routine e rituali nella comunicazione*, Paravia, Torino.
- De Marco Anna [a cura di] (2000) *Manuale di glottodidattica*, Carocci, Roma.
- Gołębnik D i G. Teusz (1996) *Edukacja poprzez język*, CODN.
- Komorowska Hanna (1988) *Ćwiczenia komunikacyjne w nauczaniu języków obcych*, Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Komorowska Hanna (1998) *O programach prawie wszystko*, Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Komorowska Hanna (1999) *Metodyka nauczania języków obcych*, Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne. [2001 – Wyd. Fraszka Edukacyjna].
- Komorowska Hanna (2002) *Sprawdzanie umiejętności w nauce języka obcego. Kontrola – Ocena – Testowanie*, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Komorowska Hanna i D. Obidniak (2002) *Stopień po stopniu. Rozwój zawodowy nauczyciela języków obcych*, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Łuczak-Łomża A., E. Metera-Debaene E. (2002) *Zanim wybierzesz. Metody oceniania materiałów do nauki języków obcych*, Wyd. Fraszka Edukacyjna.

- Pallotti Gabriele (1998) *La seconda lingua*, Milano, Strumenti Bompiani.
- Porcelli G. (1994) *Principi di glottodidattica*. Brescia, La Scuola Emiliani.
- Rizzardi Cecilia (1997) *Insegnare la lingua straniera*, Firenze, La Nuova Italia.
- Serafini Maria Teresa (1985) *Come si fa un tema in classe*, Milano, Strumenti Bompiani.
- Serafini Maria Teresa (1992) *Come si scrive*, Milano, Strumenti Bompiani.
- Serra Borneto Carlo [a cura di] (1998) *C'era una volta il metodo*, Roma, Carocci.
- Siek-Piskozub Teresa (2001) *Uczyć się bawiąc. Strategia ludyczna na lekcji języka obcego*, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Stawna Mirosława (1991) *Podejście komunikacyjne do nauczania języków obcych. Od teorii do praktyki*, Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Szulc Aleksander (1994) *Słownik dydaktyki języków obcych*, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Ur Penny (1989) *Nauczanie rozumienia słowa mówionego*, Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Wilczyńska Weronika (1999) *Uczyć się czy być nauczonym? O autonomii w przyswajaniu języka obcego*, Warszawa-Poznań, Wydawnictwo Naukowe PWN.

Zalecane czasopismo dla orientacji w bieżącej problematyce:

Italiano e oltre

oraz

Języki Obce w Szkole – Czasopismo dla Nauczycieli. Wydawnictwa CODN (www.codn.edu.pl)

5. WIEDZA O KULTURZE I HISTORII WŁOCH

- 40 godzin zajęć
- 20 godzin – przygotowanie samodzielnie pisemnej pracy projektowej

A. WYKŁADY I ĆWICZENIA

I. HISTORIA

TEMATY	LABORATORIUM
<p><u>1. Historia: początki Włoch do 300 n.e.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Grecy, Etruskowie – Imperium Rzymskie <p><u>2. Początki języka włoskiego</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – vulgata i dialekty – wpływy języków obcych – wpływy germańskie w Alto Adige na północy, albańskie na Sycylii, społeczność grecka w Kalabrii <p><u>3. Średniowiecze i Odrodzenie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – pisarze: Tommaso Campanella – cywilizacja średniowieczna 	<ul style="list-style-type: none"> – analiza fragmentów książki Indro Montanelli: <i>La storia di Roma</i>. – przykłady dialektów – cechy wspólne – dyskusja o wielkich dziełach architektury włoskiej

<p><u>4/5. Odrodzenie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Zjednoczenie Włoch – I Wojna Światowa – Włochy faszystowskie – II Wojna Światowa – Włochy okresu republiki <p><u>6. System polityczny we Włoszech</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Partie polityczne – Ważne wydarzenia ostatniego dziesięciolecia – („Czyste Ręce”, pierwszy rząd Berlusconi) <p><u>7. Społeczeństwo i jego problemy</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – telewizja – prasa – przestępczość zorganizowana – problemy młodych – terroryzm (rok 1968) – problemy południa Włoch (il Mezzogiorno) 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić powody, dla których Włochy stanęły po stronie Niemiec hitlerowskich podczas II Wojny Światowej – podobieństwa obydwu systemów – obecność Włoch w polityce międzynarodowej po zamachu 11 września w Nowym Jorku (przedstawienie różnych punktów widzenia) – w jaki sposób media przedstawiają wydarzenia włoskie (w oparciu o prasę)
---	---

II. GEOGRAFIA, KULTURA (CYWILIZACJA) I LITERATURA

<p><u>8. Geografia</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – główne miasta – regiony – góry , rzeki <p><u>9. Gospodarka</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – powojenny cud gospodarczy – główne gałęzie przemysłu 	<ul style="list-style-type: none"> – zróżnicowanie w rozwoju poszczególnych regionów Włoch – przyczyny – uzasadnić przyczyny szybkiego rozwoju gospodarczego Włoch w powojennej Europie
---	---

<p>10. Turystyka</p> <ul style="list-style-type: none"> – regiony turystyczne – centra turystyczne – wyspy <p>11. Kuchnia włoska</p> <ul style="list-style-type: none"> – regionalne przepisy kulinarne – Włochy – kraj spaghetti i pizzy – Włoskie tradycje żywieniowe <p>12. Rodzina włoska</p> <ul style="list-style-type: none"> – Małżeństwo – Wspólne życie – Mammone – Dlaczego Włosi pobierają się późno – Wychowanie w rodzinie – Przeciętny dzień typowego Włocha <p>13. System szkolnictwa</p> <ul style="list-style-type: none"> – uniwersytet – CEPU – Szkoły wyższe <p>14. Święta</p> <ul style="list-style-type: none"> – obyczaje – tradycje – święta państwowe, patronackie, ludowe <p>15. Sport i czas wolny</p> <ul style="list-style-type: none"> – piłka nożna – najważniejsze drużyny – fenomen kibica 	<ul style="list-style-type: none"> – jaki region turystyczny Włoch polecilibyś znajomym? <ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie przepisu kulinarnego – gra dydaktyczna <ul style="list-style-type: none"> – czy model rodziny włoskiej różni się bardzo od modelu rodziny polskiej? – porównanie <ul style="list-style-type: none"> – porównanie polskiego i włoskiego systemu szkolnictwa. Wnioski dotyczące nauczania języków obcych. <ul style="list-style-type: none"> – czy polskie obyczaje i tradycje bardzo różnią się od włoskich? <ul style="list-style-type: none"> – ćwiczenia cielesne oraz ich rola w edukacji szkolnej
--	--

<p>16. Kino</p> <ul style="list-style-type: none"> – wielcy reżyserzy – aktorzy – historia kina włoskiego <p>17. Muzyka</p> <ul style="list-style-type: none"> – piosenkarze – festiwale – piosenka włoska dzisiaj <p>18. Moda</p> <ul style="list-style-type: none"> – moda i osobistości życia publicznego – wielcy styliści <p>19/20. Literatura XX wieku</p> <ul style="list-style-type: none"> – od Pirandella do Alessandra Baricca. 	<ul style="list-style-type: none"> – jakie ważne tematy podejmowane były przez powojenne kino włoskie? Pokaz filmu wybranego przez kursantów. – czy dzisiejsza piosenka włoska cieszy się taką samą sławą jak w poprzednich latach? Przykłady. – „habit czyni mnicha” – analiza wyrażenń dotyczących świata mody – analiza fragmentów utworów niektórych autorów włoskich
---	---

B. PRACA SAMODZIELNA

Ta część programu dotyczy organizacji samodzielnej pracy uczestnika kursu. Polegać ma ona na:

- wyborze jednego z proponowanych PROJEKTÓW *łączących elementy cywilizacji wraz z działaniami dydaktyczno-pedagogicznymi*,
- zaproponowaniu (ewentualnie) własnej tematyki możliwej do zrealizowania w formie projektu,
- zebraniu materiałów, uporządkowaniu ich, opisie,
- ostatecznym skonstruowaniu DOSSIER PROJEKTU,
- ustaleniu z prowadzącym nauczycielem opiekunem, jakiego poziomu kompetencji językowej mają dotyczyć gromadzone materiały.

Zaliczenie tej części kursu polega na:

- prezentacji tematyki, zgromadzonych materiałów, ich organizacji i hierarchii,
- warunkiem zaliczenia PROJEKTU jest charakter funkcjonalny materiałów i ćwiczeń,
- dołączeniu do DOSSIER PROJEKTU *opisu, wniosków i uwag* wynikających z zastosowania co

najmniej jednego ćwiczenia, materiału (sporządzonego przez uczestnika kursu) w szkolnej praktyce,

- odpowiedzi na wszelkie pytania dotyczące opracowanego projektu.

PROPONOWANE TEMATY PROJEKTÓW:

C. PRZYKŁADOWY ZESTAW PYTAŃ KONTROLNYCH

	Materiały podstawowe	Materiały gromadzone przez uczestnika kursu	Zadania
I.	„Syllabus” – program gramatyczny	dotyczące historii, cywilizacji, kultury i sztuki	sporządzenie korpusu ćwiczeń na bazie materiałów nadających się do stymulacji wybranych zagadnień gramatycznych np. użycie <i>passato remoto</i> na przykładzie fragmentu powieści historycznej
II.	Malarstwo włoskie różnych epok	fotografie, kopie, ilustracje, nagrania video, dokumenty filmowe	stworzenie korpusu ćwiczeń poszerzających leksykę ucznia np. kolory, opis postaci, dokończenie sceny przedstawionej na obrazie
III.	Prasa dydaktyczna typu: „Qui Italia”, „Insieme”, „Oggi Italia”	wyrażenia idiomatyczne i skostniałe odzwierciedlające elementy historii i kultury włoskiej, np. <i>da dove viene la parola „ciao”, „essere al verde”?</i>	opracowanie zestawu wyrażeń, ich eksplikacja, ćwiczenia leksykalne rozwijające kreatywność ucznia
IV.	Prasa, telewizja włoska	quizy, konkursy, zgadywanki, zagadki, rebusy, charady dotyczące faktów z historii, kultury, geografii i sztuki Włoch	stworzenie korpusu ćwiczeń leksykalno-gramatycznych opartych na materiałach ludycznych
V.	„Syllabus” – informacje dotyczące nauczanych czasów gramatycznych	piosenki reprezentujące różne nurty współczesnej muzyki włoskiej	opracowanie sposobów prezentacji zastosowania w nauczaniu zebranych piosenek w celu ćwiczenia przewidywanych sylabusem czasów gramatycznych

1. Proszę podać nazwisko pisarza włoskiego opisującego w swych utworach lud włoski oraz tytuł jego powieści.
2. Scharakteryzować geograficzne rejony północne/południowe Włoch.
3. Na czym polega fenomen mody, jego aspekty gospodarcze.
4. Proszę podać kilka wydarzeń kulturalnych we Włoszech.
5. Na przykładach scharakteryzować prasę oraz telewizję włoską.
6. Jaki wpływ ma telewizja na Włochów.
7. Kino włoskie dzisiaj – przedstawiciele, tendencje, tematyka.
8. Zagrożenie środowiska naturalnego we Włoszech. Jak temu zaradzić?
9. Życie rodzinne – fenomen „mammismo”.
10. Rola muzyki w kulturze włoskiej.
11. Pozycja Włoch w polityce europejskiej/światowej.
12. System polityczny we Włoszech, partie polityczne.
13. Proszę wymienić najbardziej znanych włoskich malarzy oraz ich dzieła.
14. Tradycje związane z ziemią i morzem.
15. Bogactwa naturalne na półwyspie włoskim.

Bibliografia

- Ambroso S., Stefancich G., 1993: *Parole – 10 percorsi nel lessico italiano, esercizi guidati*. Roma: Bonacci Editore.
- Battaglia B., Pernicone V., 1971: *Grammatica italiana*. Torino: Loescher.
- Berruto G., 1967: *Sociolinguistica dell'italiano contemporaneo*. Roma: La Nuova Italia Scientifica.
- Bertinetto P.M., Del Popolo C., Marazzini C., 1987: *Scritture e Società*. Bologna: Zanichelli.
- Camera A., Fabietti R., 1972: *Elementi di storia – volume terzo*. Bologna: Zanichelli.
- Continenza M., Diadori P., 1997: *Viaggio nel nuovo cinema italiano*. Edizioni la Certosa.
- Coveri Lorenzo; Antonella Benucci, Pierangela Diadori (1993) *Le varietà del repertorio linguistico italiano. Manuale di sociolinguistica italiana contemporanea per stranieri*, Siena, Università per Stranieri.
- Cracco G., 1982: *Corso di Storia – il medioevo*. vol. I. Torino: Società Editrice Intern.
- Diadori, Pierangela (1990) *Senza parole. 100 gesti degli italiani*. Roma, Bonacci Editore.
- Ferroni G., 2001: *Profilo storico della letteratura italiana*. Milano: Einaudi Scuola.
- Gambi, L. (a cura di), 1981: *Capire L'Italia – Campagna e industria – I Segni del lavoro*, Milano: Touring Club Italiano.
- Gardini F., Cherubini G., 1997: *Storia Contemporanea – 3*. Sansoni Editore.
- Gierowski J.A., 1999: *Historia Włoch*. Wrocław: Ossolineum.
- Humphris Ch., Catizone R.L., Urbani S., 1982: *Comunicare meglio – livello intermedio-avanzato. L'italiano per stranieri*. Roma: Bonacci Editore.
- Jafrancesco E., 1995: *Parla e scrivi la lingua italiana, Come L 2 a livello elementare e avanzato*. Firenze: L. Cendali Editori.
- Marinucci M., 1996: *La Lingua italiana*. Torino: Edizioni Scolastiche, B. Mondadori.
- Martina G., Pagliarulo A., 1996: *In Italia*, London: Chancercel.
- Mezzadri M., Balboni P.E., 2000: *Rete ! I – Corso multimediale d'italiano per stranieri*. Perugia: Edizioni Guerra.
- Migliorini C., Baldelli I., 1994: *Breve storia della lingua Italiana*. Milano-Firenze: Sansoni per la scuola.
- Montanelli I., 1967: *L' Italia dei comuni*. Milano: Rizzoli.
- Montanelli I., 1975: *L'Italia di Giolitti*. Milano: Rizzoli.
- Montanelli I., Cervi M., 1983: *L' Italia della disfatta*. Milano: Rizzoli.
- Montanelli I., 1996: *Storia di Roma*. Milano: Rizzoli.
- Montanelli I.-Cervi M., 1998: *L'Italia del Novecento*. Milano: Rizzoli.
- Porcelli G., 1994: *Principi di Glottodidattica*. Brescia: Editrice La Scuola Emiliani.
- Rohlf G., 1993: *Grammatica storica della lingua italiana e dei suoi dialetti. Morfologia*.
- Serianni L., Castelvechi A., 1991: *Grammatica Italiana*. Torino: Utet Libreria.
- Serianni L., Castelvechi A., 1999: *Grammatica italiana*. Torino: UTET.
- Stefancich G., 1998: *Cose d' Italia – tra lingua e cultura*. Roma: Bonacci Editore. Torino: Piccola Biblioteca Einaudi.
- Tagliabue C., 1990: *Cinema e letteratura italiana*. Perugia: Edizioni Guerra.
- Ugniewska J, 2001: *Historia literatury włoskiej XX wieku*. W-wa: PWN.
- 1995: *La Nuova Enciclopedia della letteratura italiana*. Garzanti Editore spa.

